

ISBN 978-616-568-979-3

ภาษาไทยระดับประถมศึกษา ยุค 4.0 Thai Language in Elementary for Thailand 4.0

พิมพ์ครั้งที่ 1

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ระวิน ชูชื่น

ภาษาไทยระดับประถมศึกษา ยุค 4.0

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ระวิน ชูชื่น

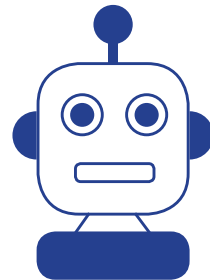
ISBN 978-616-568-979-3

ภาษาไทยระดับประถมศึกษา ยุค 4.0

Thai Language in Elementary for Thailand 4.0

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ระพิน ชูชื่น

โครงการส่งเสริมการวิจัยและสร้างสรรค์นวัตกรรม ประจำปีงบประมาณ 2563
โรงเรียนสาธิต “พิบูลบำเพ็ญ” มหาวิทยาลัยบูรพา

โครงการส่งเสริมการวิจัยและสร้างสรรค์นวัตกรรม ประจำปีงบประมาณ 2563

ภาษาไทยระดับประถมศึกษา ยุค 4.0

Thai Language in Elementary for Thailand 4.0

ข้อมูลทางบรรณานุกรมของหอสมุดแห่งชาติ

National Library of Thailand Cataloging in Publication Data

ภาษาไทยระดับประถมศึกษา ยุค 4.0 =Thai Language in Elementary for Thailand 4.0.

-- ชลบุรี : สานิตบุรพา, 2563.

178 หน้า.

1. ภาษาไทย--การศึกษาและการสอน (ประถมศึกษา). I. กิตติคุณ หุตะมาน, ผู้วาดภาพประกอบ.
II. ชื่อเรื่อง.

372.6

ISBN 978-616-568-979-3

จัดทำโดย : ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ระพีณ ชูชื่น

โรงเรียนสาธิต “พิบูลบำเพ็ญ” มหาวิทยาลัยบูรพา

73 ถ.บางแสนล่าง ต.แสนสุข อ.เมืองชลบุรี จ.ชลบุรี 20131

ออกแบบปกและรูปเล่ม : กิตติคุณ หุตะมาน , กิตติกวิน หุตะมาน

ภาพประกอบ : กิตติคุณ หุตะมาน

พิมพ์ครั้งที่ 1 : กรกฎาคม 2563

พิมพ์ที่ : สานิตบุรพา

73 ถ.บางแสนล่าง ต.แสนสุข อ.เมืองชลบุรี จ.ชลบุรี 20131

คำนำ

หนังสือการสอนภาษาไทยระดับประถมศึกษายุค 4.0 ฉบับนี้ ได้แรงบันดาลใจมาจากประสบการณ์การสอนภาษาไทยในโรงเรียนประถมศึกษา และในระดับอุดมศึกษา มากกว่า 30 ปี ได้มีโอกาสสังเกตการสอน เป็นวิทยากร อบรมพัฒนาครู หรือตรวจผลงานทางด้านวิชาการของครู ก็จะเคยพบหรือเคยได้ยินมาบ่อยๆ ว่า การสอนโดยใช้สื่อเทคโนโลยีเป็นเรื่องยุ่งยาก ไม่สะดวก ครูจึงหันมาใช้วิธีสอนแบบเดิมๆ คือ ใช้การบรรยาย การท่องจำ สื่อที่ใช้ก็จะเป็นหนังสือ หรือตำรา เท่านั้น จึงทำให้ผู้เรียนไม่สนใจในบทเรียน ทำให้ผลการเรียนรู้ของผู้เรียนไม่เป็นไปตามวัตถุประสงค์ ผู้เขียนซึ่งเป็นคนรุ่น เบบี้บูมเมอร์ (Baby Boomer) ที่ชอบนำเทคโนโลยีมาใช้ในการสอน จึงมีแรงจูงใจที่จะแบ่งปันประสบการณ์ และองค์ความรู้ให้แก่ครูผู้สอนภาษาไทยและผู้สนใจสามารถนำเทคนิควิธีสอนมาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาการสอนในห้องเรียนของตนเองได้ ทั้งนี้ด้วยในปัจจุบันหรือศตวรรษที่ 21 การเรียนการสอนเน้นการใช้สื่อเทคโนโลยี การสอนของครูจึงต้องเน้นนวัตกรรมการเรียนการสอนหรือการออกแบบการเรียนรู้ต้องนำแนวคิด ทฤษฎีทางด้านการสอนมาผสมผสานกับรูปแบบการสอนใหม่ ให้มีความเท่าทันกับเทคโนโลยีในยุคปัจจุบัน การใช้สื่อใหม่ๆ หรือการสื่อที่มีอยู่ เช่น โซเชียลมีเดีย หรือการใช้แอปพลิเคชันต่างๆ จึงเป็นสิ่งจำเป็นที่ครูจะต้องเรียนรู้และเข้าใจ และนำมาใช้ให้เข้ากับบริบทของการเรียนการสอนภาษาไทยให้มากขึ้น ซึ่งรายละเอียดต่างๆ ผู้เขียนได้อธิบายไว้ในเล่ม

สุดท้ายนี้ ความสำเร็จของหนังสือเล่มนี้ด้วยความกรุณาจาก ผศ.ดร.ตฤณ กิตติการอำพล ผู้อำนวยการโรงเรียนสาธิต “พิบูลบำเพ็ญ” มหาวิทยาลัยบูรพา ให้การสนับสนุนทุนผลิตเอกสารและตำราของโรงเรียน และ ผศ.ดร.นฤทธิ์ วัฒนภู ผู้ที่ให้แรงบันดาลใจแก่ผู้เขียนในการคิดที่จะเขียนตำรา ขอถือโอกาสแสดงความขอบคุณ มา ณ โอกาสนี้

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ระพีณ ชูชื่น
กรกฎาคม / 2563

สารบัญ

บทที่		หน้า
	คำนำ	3
	บทนำ	7
	ความรู้เรื่องหลักสูตรและการสอนภาษาไทย	11
	ทำไมต้องเรียนภาษาไทย	12
	เราเรียนรู้อะไรในภาษาไทย	13
	มาตรฐานการเรียนรู้ภาษาไทย	14
	คุณภาพผู้เรียนเมื่อจบตามที่หลักสูตรกำหนดไว้	15
	ประมวลคำศัพท์สาระการเรียนรู้ภาษาไทย	16
	จุดมุ่งหมายของการสอนภาษาไทย	27
	คุณลักษณะของครูประถมศึกษา	27
	สรุปบทที่ 1	38
	ทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21	39
	ครูผู้สอนต้องรู้และเตรียมตัวกันอย่างไร	40
	ทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 3R , 8C , 2Ls	43
	การศึกษาไทยในยุค Thailand 4.0	45
	กระบวนการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21	50
	คุณลักษณะของครูในศตวรรษที่ 21 หรือเรียกว่า E-Teacher	57
	กิจกรรมที่ประยุกต์กับการเรียนรู้ในยุคดิจิทัล	59
	สื่อสังคมออนไลน์เอื้อต่อการเรียนรู้ยุคดิจิทัล	59
	สื่อสังคมออนไลน์เอื้อต่อกลยุทธ์การสอนเชิงรุก	63
	สื่อเทคโนโลยีที่เกี่ยวข้องกับการสอนการเขียน	66
	สื่อประเภทแอปพลิเคชัน	67
	แอปพลิเคชันและเว็บไซต์ที่สามารถพัฒนาทักษะด้านการเขียน	69
	สรุปบทที่ 2	74
	กิจกรรมการเรียนรู้ในวิชาภาษาไทย	75
	กิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทยประกอบด้วย	76
	หลักการสอนภาษาไทย	77
	หลักการสอนภาษาไทยในระดับประถมศึกษา	77

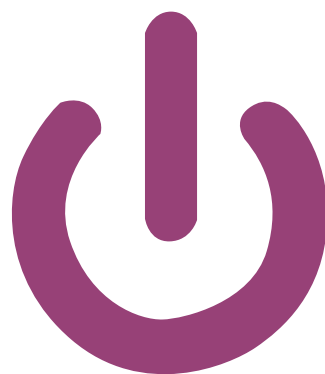
บทที่		หน้า
	ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับแผนการจัดการเรียนรู้	81
	กระบวนการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้	83
	องค์ประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้	86
	ลักษณะของแผนการจัดการเรียนรู้ที่ดี	87
	การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ภาษาไทย	89
	ข้อปฏิบัติในการวัดและประเมินผลการเรียนการสอนภาษาไทย	90
	วิธีการที่ใช้ในการประเมินผลการเรียนการสอนภาษาไทย	92
	การสร้างแบบทดสอบเพื่อประเมินผลการเรียนการสอนภาษาไทย	94
	สรุปบทที่ 3	98
	บูรณาการสู่การพัฒนาผู้เรียน 4.0 ที่ขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรม	99
	การเรียนรู้ในยุคเทคโนโลยี	100
	ตัวอย่างแผนการจัดการเรียนรู้ การสอนวรรณคดี	101
	ตัวอย่างแผนการจัดการเรียนรู้ การสอนการเขียน	106
	งานวิจัย เรื่อง “พัฒนาการเขียนโดยใช้ไดอารี่ออนไลน์ ให้นักเรียนระดับประถมศึกษา”	113
	ภาพกิจกรรมและชิ้นงานภาษาไทยที่น่าสนใจ	129
	สรุปบทที่ 4	134
	ความรู้พื้นฐานวิชาภาษาไทย	135
	สาระการเรียนรู้ภาษาไทยในระดับประถมศึกษา	136
	คำไทยทั้ง 7 ชนิด	136
	อักษรควบ อักษรนำ และคำพ้อง	140
	สุภาพิต	145
	สำนวนไทย	146
	คำราชาศัพท์	149
	คำที่มาจากภาษาต่างประเทศ	155
	สรุปบทที่ 5	162
	บรรณานุกรม	163
	ประวัติส่วนตัวและผลงานทางวิชาการ	170

การศึกษาศตวรรษที่ 21 จุดมุ่งหมายของครู คือ ช่วยให้ผู้เรียนมีความหลากหลายในการเชื่อมต่อสื่อสารและทำงานร่วมกันด้วยการสร้างสภาพแวดล้อมที่อุดมไปด้วยเทคโนโลยีในห้องเรียน เพื่อช่วยให้นักเรียนได้เรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ การศึกษาในศตวรรษที่ 21 จึงไม่เพียงแต่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้วิธีการดั้งเดิม แต่ยังรวมเทคโนโลยีเข้าด้วยกัน เพื่อช่วยให้โลกมีขนาดเล็กลง เพื่อให้การปฏิสัมพันธ์มีมากกว่าห้องเรียนและเพื่อนร่วมห้องไปสู่การเดินทางเสมือนจริง

บทนำ

Thai

บทนำ

ทำไมต้องอ่านหนังสือเล่มนี้ ? คำตอบ คือ ถ้าท่านผู้อ่านคือคนที่ต้องสอนภาษาไทยในระดับประถมศึกษา และท่านกำลังคิดว่าจะทำอะไรดี ให้บทเรียนของท่านน่าสนใจ สอดรับกับนักเรียนในยุคศตวรรษที่ 21 นี้ ได้อย่างสนุกสนานและยังคงไว้ด้วยเนื้อหาในหลักสูตร ซึ่งคำตอบอาจไม่ง่าย และยิ่งปัจจุบันที่พวกเราอาจได้ยินคำว่า New Normal หรือ ความปกติใหม่ ยอดนิยมบนโลกออนไลน์ หลังจากการแพร่ระบาดของไวรัสโควิด-19 ได้เข้ามาเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตในหลากหลายมิติของคนทั่วโลก ตั้งแต่การทำงาน การรักษาสุขภาพ แม้แต่วงการศึกษาก็จะต้องเผชิญกับสภาวะของการปรับตัวครั้งใหญ่เช่นเดียวกัน และการเรียนรู้แบบออนไลน์กำลังจะกลายเป็นความปกติใหม่ของสังคมไทยมากขึ้น แต่การเรียนรู้วิถีใหม่นี้ยังมีอีกหลายมิติให้เราจะต้องทำความเข้าใจ เราคงต้องพิจารณาถึง สื่อ เทคโนโลยี ที่จะนำมาสอน การเตรียมตัวของครู ความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาที่จะสอน และท้ายสุดคือการออกแบบการสอน ปัจจุบันมีสื่อเทคโนโลยีมากมายที่เข้ามามีบทบาทในการสอน ทำให้บทเรียนสนุกสนานและน่าสนใจ หนังสือเล่มนี้จะช่วยให้ครูเห็นภาพของการสอนภาษาไทย ที่จะใช้เทคโนโลยี และกิจกรรมการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับยุคดิจิทัล

ผู้เขียนได้หยิบยกเอาประสบการณ์ การสอนภาษาไทยระดับประถมศึกษา มาเรียบเรียงไว้ในหนังสือเล่มนี้ โดยจะขอเน้นไปที่กิจกรรมการสอนการอ่าน และการเขียนเป็นหลัก ว่าตามความต้องการระดับประเทศที่มองว่า เด็กไทยยังอ่านและเขียนไม่เก่ง จึงต้องพัฒนาด้านการอ่านและเขียนเพราะการอ่านออกเขียนได้ เป็นทักษะพื้นฐานสำคัญที่ส่งผลต่อยอดต่อการเรียนรู้ในสาขาอื่น

ภาพรวม (overview)

บทที่ 1

เนื้อหาในบทที่ 1 ได้กล่าวถึงความสำคัญของภาษาไทย และหลักสูตรและการสอนภาษาไทย ประมวลคำศัพท์ที่เกี่ยวกับภาษาไทยในหลักสูตร คุณสมบัติของครู และครูผู้สอนภาษาไทยระดับประถมศึกษา (เรียนรู้อะไรในภาษาไทย)

บทที่ 2

เนื้อหาในบทที่ 2 ได้กล่าวถึงทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ซึ่งเป็นทักษะสำคัญที่จะช่วยพัฒนาผู้เรียนในฐานะพลเมืองโลก การศึกษาไทยในยุคไทยแลนด์ 4.0 กระบวนการเรียนรู้ ทฤษฎีทางการศึกษา นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา ที่เกี่ยวข้องกับการสอนในยุคศตวรรษที่ 21 สื่อ และเทคโนโลยี ที่ใช้สอนในศตวรรษที่ 21 ที่เป็นทั้งสื่อออนไลน์ และสื่อประเภทแอปพลิเคชัน ผู้เขียนได้ยกตัวอย่าง เทคนิควิธีสอน กิจกรรม ที่ประยุกต์ใช้ สื่อ เทคโนโลยีไปในในบทเรียนภาษาไทยด้วย

บทที่ 3

เนื้อหาในบทที่ 3 เพื่อให้ครูเข้าใจเรื่องการสอนภาษาไทยมากขึ้น จึงอธิบายหลักการสอนภาษาไทยในระดับประถมศึกษา การออกแบบบทเรียนที่เกี่ยวข้องกับการสอนการอ่าน และการเขียนในยุคศตวรรษที่ 21 ว่ามีอะไรบ้าง ในส่วนนี้จะแทรกเรื่องการเขียนแผนการสอน และการวัดและประเมินเข้าไปด้วย

บทที่ 4

เนื้อหาในบทที่ 4 มีแผนการสอนตัวอย่างที่ผู้เขียนให้ไว้ประกอบการสอนการเขียน สอนวรรณคดี รวมทั้งตัวอย่างชิ้นงานที่น่าสนใจ จะเป็นการบูรณาการสู่การพัฒนาผู้เรียน 4.0 ที่ขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรม ในบทนี้ผู้เขียนจะมีคำแนะนำ ข้อคิดเห็น และกุญแจสำคัญ ของการสอน ประกอบด้วย มีข้อค้นพบจากงานวิจัยในเรื่องของการสอนการเขียนที่ใช้ เทคโนโลยีดิจิทัล หรือการใช้ แอปพลิเคชัน

บทที่ 5

เนื้อหาในบทที่ 5 เนื้อหาบทเรียนภาษาไทย ในระดับประถมศึกษา (จะยกมาพอ สังเกตในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6) เนื้อหาโดยละเอียด ผู้เขียนได้แนบเว็บเพจของ ผู้เขียนให้ผู้อ่านที่สนใจสามารถโหลดเอกสาร (E-book) หนังสือภาษาไทย ชั้นป.6 ที่ผู้เขียน ได้แต่งไว้เป็นฉบับสมบูรณ์มีรูปภาพสีสันสวยงามไปใช้ได้

เว็บเพจ : https://sites.google.com/a/go.buu.ac.th/thai-6/?fbclid=IwAR1MOK4DVAc7mrA_Ye92bLJtQBIGAOXfMEumPEu8t5UWwa1C1p9p2n_jzqs

สัญลักษณ์ที่ใช้ในหนังสือเล่มนี้

แสดงไอเดีย แนวคิดเกี่ยวกับเรื่องการเรียนรู้การสอน หรือเทคโนโลยีในการสอน เพื่อ พัฒนาเด็ก

นำเสนอตัวอย่าง เพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจภาพรวมของการเรียนการสอน หรือตัวอย่างที่ นำไปใช้ได้จริง

กุญแจ ที่ช่วยให้เข้าสู่ความสำเร็จ อาจจะเป็นเทคนิค วิธีง่ายๆ แต่ส่งผลต่องาน

Feed Back

บอกหรือสะท้อนให้เห็นถึงภาพรวม หลังจากกิจกรรมที่ได้จัดแล้ว

แสดงข้อคิดที่ควรระวัง เพื่อป้องกันความผิดพลาดที่จะเกิดขึ้น

บทที่ ๑

ความรู้เรื่องหลักสูตร
และการสอนภาษาไทย

Thai

บทที่ ๑

ความรู้เรื่องหลักสูตรและการสอนภาษาไทย

ทำไมต้องเรียนภาษาไทย ?

ด้วยหลักสูตรการเรียนการสอนภาษาไทยมีความมุ่งหมายให้ผู้เรียนได้มีโอกาสพัฒนาการทางภาษาในด้านการฟัง ดู พูด อ่าน เขียน การเรียนการสอนภาษาไทยจึงควรเน้นสัมฤทธิ์ผลของทักษะการเข้าใจทางภาษา คือ การฟังการอ่านและทักษะการใช้ภาษา คือ การพูดและการเขียน จนสามารถใช้เป็นเครื่องมือให้เกิดความเข้าใจแสวงหาความรู้ และมีเหตุผลเพื่อนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน อันจะนำไปสู่การมีชีวิตที่ผาสุกในสังคม ซึ่งผู้ที่ทำหน้าที่โดยตรงในการสอนภาษาไทยให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายคือ ครูที่ควรตระหนักถึงจุดมุ่งหมายดังกล่าว เพื่อเป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอน สำหรับวิธีการสอนภาษาไทยให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551) สรุปได้ดังนี้

1. ภาษาไทยเป็นเอกลักษณ์ของชาติเป็นสมบัติทางวัฒนธรรม อันก่อให้เกิดความเป็นเอกภาพและเสริมสร้างบุคลิกภาพของคนในชาติให้มีความเป็นไทย
2. ภาษาไทย เป็นเครื่องมือในการติดต่อสื่อสาร เพื่อสร้างความเข้าใจ และความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ทำให้สามารถประกอบกิจกรรมการงาน และดำรงชีวิตร่วมกันในสังคมประชาธิปไตยได้อย่างสันติสุข

3. ภาษาไทย เป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้และประสบการณ์จากแหล่งข้อมูลสารสนเทศต่าง ๆ เพื่อพัฒนาความรู้ พัฒนาระบบการคิดวิเคราะห์ วิจัย และสร้างสรรค์ให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคม และความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี ตลอดจนนำไปใช้ในการพัฒนาอาชีพให้มีความมั่นคงทางเศรษฐกิจ

4. ภาษาไทย เป็นสื่อซึ่งแสดงถึงภูมิปัญญาของบรรพบุรุษ ด้านวัฒนธรรม ประเพณี และสุนทรียภาพ เป็นสมบัติล้ำค่าควรแก่การเรียนรู้ อนุรักษ์ และสืบสานให้คงอยู่คู่ชาติไทยตลอดไป

เราเรียนรู้อะไรในภาษาไทย ?

ภาษาเป็นทักษะที่ต้องฝึกฝนจนเกิดความชำนาญในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร การเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ และเพื่อนำไปใช้ในชีวิตจริง วิชาภาษาไทยแบ่งออกเป็น 5 สาระหลัก ดังนี้

1. การอ่าน

การอ่านออกเสียงคำ ประโยค การอ่านบทร้อยแก้ว คำประพันธ์ชนิดต่างๆ การอ่านในใจเพื่อสร้างความเข้าใจ และการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ความรู้จากสิ่งที่อ่าน เพื่อนำไปปรับใช้ในชีวิตประจำวัน

2. การเขียน

การเขียนสะกดตามอักขรวิธี การเขียนสื่อสาร โดยใช้ถ้อยคำและรูปแบบต่างๆ ของการเขียน ซึ่งรวมถึงการเขียนเรียงความ ย่อความ รายงานชนิดต่างๆ การเขียนตามจินตนาการ วิเคราะห์วิจารณ์ และเขียนเชิงสร้างสรรค์

3. การฟัง การดู และการพูด

การฟังและการดูอย่างมีวิจารณญาณ การพูดแสดงความคิดเห็น ความรู้สึก การพูดลำดับเรื่องราวต่างๆ อย่างเป็นเหตุเป็นผล การพูดในโอกาสต่างๆ ทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ และการพูดเพื่อโน้มน้าวใจ

4. หลักการใช้ภาษาไทย

ธรรมชาติและกฎเกณฑ์ของภาษาไทย การใช้ภาษาไทยให้ถูกต้องเหมาะสมกับโอกาสและบุคคล การแต่งบทประพันธ์ประเภทต่างๆ และอิทธิพลของภาษาต่างประเทศในภาษาไทย

5. วรรณคดีและวรรณกรรม

การวิเคราะห์วรรณคดีและวรรณกรรมเพื่อศึกษาข้อมูล แนวความคิด คุณค่าของงาน ประพันธ์ และความเพลิดเพลิน การเรียนรู้และทำความเข้าใจในบทเห่ บทร้องเล่นของเด็ก เพลงพื้นบ้านที่เป็นภูมิปัญญาที่มีคุณค่าของไทย ซึ่งได้ถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิด ค่านิยมและขนบธรรมเนียมประเพณี เรื่องราวของสังคมในอดีตและความงดงามของภาษา เพื่อให้เกิดความซาบซึ้งและภูมิใจในบรรพบุรุษที่ได้สั่งสมสืบทอดมาจนถึงปัจจุบัน

มาตรฐานการเรียนรู้ภาษาไทย

สาระที่ 1 การอ่าน

มาตรฐาน ท 1.1 ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้ และความคิดเพื่อนำไปใช้ตัดสินใจ แก้ปัญหาในการดำเนินชีวิตและมีนิสัยรักการอ่าน

สาระที่ 2 การเขียน

มาตรฐาน ท 2.1 ใช้กระบวนการเขียน เขียนสื่อสาร เขียนเรียงความ ย่อความ และเขียนเรื่องราวในรูปแบบต่างๆ เขียนรายงานข้อมูลสารสนเทศ และรายงานการศึกษาค้นคว้าอย่างมีประสิทธิภาพ

สาระที่ 3 การฟัง การดู และการพูด

มาตรฐาน ท 3.1 สามารถเลือกฟัง และดูอย่างมีวิจารณญาณ และพูดแสดงความรู้ ความคิด และความรู้สึกในโอกาสต่างๆ อย่างมีวิจารณญาณและสร้างสรรค์

สาระที่ 4 หลักการใช้ภาษาไทย

มาตรฐาน ท 4.1 เข้าใจธรรมชาติของภาษาและหลักภาษาไทย การเปลี่ยนแปลงของภาษาและพลังของภาษา ภูมิปัญญาทางภาษา และรักษาภาษาไทยไว้เป็นสมบัติของชาติ

สาระที่ 5 วรรณคดีและวรรณกรรม

มาตรฐาน ท 5.1 เข้าใจและแสดงความคิดเห็น วิเคราะห์วรรณคดีและวรรณกรรมไทย อย่างเห็นคุณค่าและนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง

คุณภาพผู้เรียนเมื่อจบตามที่หลักสูตรกำหนดไว้

จบชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖

อ่านออกเสียงบทร้อยแก้ว และบทร้อยกรองเป็นทำนองเสนาะได้ถูกต้อง อธิบายความหมายโดยตรงและความหมายโดยนัยของคำ ประโยค ข้อความ สำนวนโวหาร จากเรื่องที่อ่าน เข้าใจคำแนะนำ คำอธิบายในคู่มือต่างๆ แยกแยะข้อคิดเห็น และข้อเท็จจริง รวมทั้งจับใจความสำคัญของเรื่องที่อ่าน และนำความรู้ความคิดจากเรื่องที่อ่านไปตัดสินใจแก้ปัญหาในการดำเนินชีวิตได้ มีมารยาทและมีนิสัยรักการอ่าน และเห็นคุณค่าสิ่งที่อ่าน

มีทักษะในการคัดลายมือตัวบรรจงเต็มบรรทัดและครึ่งบรรทัด เขียนสะกดคำ แต่งประโยคและเขียนข้อความ ตลอดจนเขียนสื่อสารโดยใช้ถ้อยคำชัดเจนเหมาะสม ใช้แผนภาพโครงเรื่องและแผนภาพความคิด เพื่อพัฒนางานเขียน เขียนเรียงความ ย่อความ จดหมายส่วนตัว กรอกแบบรายการต่างๆ เขียนแสดงความรู้สึกและความคิดเห็น เขียนเรื่องตามจินตนาการอย่างสร้างสรรค์ และมีมารยาทในการเขียน

พูดแสดงความรู้ ความคิดเกี่ยวกับเรื่องที่ฟังและดู เล่าเรื่องย่อหรือสรุปจากเรื่องที่ฟังและดู ตั้งคำถาม ตอบคำถามจากเรื่องที่ฟังและดู รวมทั้งประเมินความน่าเชื่อถือจากการฟังและดูโฆษณาอย่างมีเหตุผล พูดตามลำดับขั้นตอนเรื่องต่างๆ อย่างชัดเจน พุดรายงานหรือประเด็นค้นคว้าจาก การฟัง การดู การสนทนา และพูดโน้มน้าวได้อย่างมีเหตุผล รวมทั้งมีมารยาทในการดูและพูด

สะกดคำและเข้าใจความหมายของคำ สำนวน คำพังเพยและสุภาษิต รู้และเข้าใจชนิดและหน้าที่ของคำในประโยค ชนิดของประโยค และคำภาษาต่างประเทศในภาษาไทย ใช้คำราชาศัพท์ และคำสุภาพได้อย่างเหมาะสม แต่งประโยคและแต่งบทร้อยกรองประเภทกลอนสี่ กลอนสุภาพ และกาพย์ยานี ๑๑

เข้าใจและเห็นคุณค่าวรรณคดีและวรรณกรรมที่อ่าน เล่านิทานพื้นบ้าน ร้องเพลงพื้นบ้านของท้องถิ่น นำข้อคิดเห็นจากเรื่องที่อ่านไปประยุกต์ใช้ได้ในชีวิตจริง และท่องจำบทอาขยานตามที่กำหนดได้

ประมวลคำศัพท์สาระการเรียนรู้ภาษาไทย

ประมวลคำศัพท์ที่เกี่ยวกับการเรียนการสอนสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ที่ครูภาษาไทยควรรู้ ผู้เขียนได้รวบรวมและสรุปไว้ตามหลักสูตรดังนี้

ทักษะการสื่อสาร

ทักษะการสื่อสาร ได้แก่ ทักษะการพูด การฟัง การอ่าน และการเขียน ซึ่งเป็นเครื่องมือของการส่งสารและการรับสาร การส่งสาร ได้แก่ การส่งความรู้ ความเชื่อ ความคิด ความรู้สึกด้วยการพูด และการเขียน ส่วนการรับสาร ได้แก่ การรับความรู้ ความเชื่อ ความคิด ด้วยการอ่านและการฟัง การฝึกทักษะการสื่อสารจึงเป็นการฝึกทักษะการพูด การฟัง การอ่านและการเขียน ให้สามารถรับสารและส่งสารอย่างมีประสิทธิภาพ

กระบวนการคิด

การฟัง การพูด การอ่านและการเขียน เป็นกระบวนการคิด คนที่จะคิดได้ดีต้องเป็นผู้ฟัง ผู้พูด ผู้อ่าน และผู้เขียนที่ดี บุคคลที่จะคิดได้ดีจะต้องมีความรู้และประสบการณ์พื้นฐานในการคิด บุคคลจะมีความสามารถในการรวบรวมข้อมูล ข้อเท็จจริง วิเคราะห์ สังเคราะห์ และประเมินค่า จะต้องมีความรู้และประสบการณ์พื้นฐานที่นำมาช่วยในการคิดทั้งสิ้น การสอนให้คิดควรให้ผู้เรียนรู้จักคัดเลือกข้อมูล ถ่ายทอด รวบรวม และจำข้อมูลต่างๆ สมong ของมนุษย์จะเป็นผู้บริโภคข้อมูลข่าวสาร และสามารถแปลความข้อมูลข่าวสาร และสามารถนำมาใช้อ้างอิง การเป็นผู้ฟัง ผู้พูด ผู้อ่าน และผู้เขียนที่ดี จะต้องสอนให้เป็นผู้บริโภคข้อมูลข่าวสารที่ดีและเป็นคนคิดที่ดีด้วย ในกระบวนการสอนภาษาจึงต้องสอนให้ผู้เรียนเป็นผู้ที่รับรู้ข้อมูลข่าวสารและมีทักษะการคิด นำข้อมูลข่าวสารที่ได้จากการฟังและการอ่านนำมาสู่การฝึกทักษะการคิด นำการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน มาสอนในรูปแบบบูรณาการทักษะ ตัวอย่าง เช่น การเขียนเป็นกระบวนการคิดในการวิเคราะห์ การแยกแยะ การสังเคราะห์ การประเมินค่า การสร้างสรรค์ ผู้เขียนจะนำความรู้และประสบการณ์สู่การคิดและแสดงออกตามความคิดของตนเสมอ ต้องเป็นผู้อ่านและผู้ฟังเพื่อรับรู้ข่าวสารที่จะนำมาวิเคราะห์และสามารถแสดงทรรศนะได้

การฟัง การดู

การฟัง การดูเป็นการรับสารจากสื่อภาพและเสียง และแสดงทรรศนะได้จากการรับรู้สาร ตีความ แปลความ วิเคราะห์ และประเมินคุณค่าสารจากสื่อ เช่น การดูโทรทัศน์ การดูคอมพิวเตอร์ การดูละคร การดูภาพยนตร์ การดูหนังสือการ์ตูน (แม้ไม่มีเสียงแต่มีถ้อยคำอ่าน